

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

Nr-ri de *Duminecă* pe
an fl. 1.50.

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERȚIUNILE:

pe 1 și 2 garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.
a treia oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

ORGANISAREA

PARTIDULUI

NAȚIONAL

V.

(Articol final.)

La desorganizarea partidului național au contribuit mai ales două lucruri: măsurile nedrepte extraordinare pe care le-a luat guvernul în contra noastră și neînțelegerile dintre șefi.

Să sperăm, că această din urmă cauză va dispărea cât mai curând. Am da dovezi de neiertată ușurință, dacă nici după atâtea sfășieri n'am judeca mai calm, dacă în loc să căutăm puncte de apropiere între noi, am sprigini fie chiar și prin tăcerea noastră pe cei, cari își fac virtute să stea la pândă, cu multă „răbdare“, pentru a născoci pretexte de ceartă și reu-tăcioase învinuiri.

Din parte-ne nu vom replica atacurilor tot mai dese ale confrăților cari par'că și-au pus gând să ne ocărăască într'una.

După-ce au arătat însă cât de mult ne-au slăbit neînțelegerile interne de până aci, ne simțim datori să staruim puțin și asupra primejdiei ce din partea guvernului ne amenință tot mai tare: s'au convocat două conferențe naționale și nici una n'a fost permisă. Mai mult încă: au fost pedepsiți până și cei cari au convocat conferențe electorale cercuale, numai pentru-că cu aceste ocazii s'a accentuat existența partidului național român.

Ne aflăm deci în fața puterii brutale: dacă nu ne-am supune ordinului lui Hieronymi, reînviat de Perzel, ne sparg cu gendaronii, ne amendează, ne aruncă în temniță.

Ce ne rămâne de făcut?

Să așteptăm până își vor veni în fire și guvernării nostri și vor recunoaște, că sînt în afară de cadrul legii când existența unui partid cer să fie legată de niște statute a căror aprobare numai guvernul o poate da?!

Să facem statute, cum cere guvernul, să primim ceea-ce am refuzat la 28 Noembrie 1894?

Ori să facem acte de forță: să alegem în fiecare cerc electoral, unde nu s'au ales încă (ca la Sibiu chiar) și să ne întrunim în conferență și fără voia primarului din Sibiu?

„Tribuna din Sibiu, care se socotește organ autorizat al partidului național, dacă ține să dea tonul și să nu exploateze un titlu ce nu 'i-se cuvine, dacă ține ca comitetul național să nu rămână o ficțiune, să facă bine și să ne lămurească, să ne spună verde românește: cum crede că poate

scăpa partidul național din impasul în care a ajuns?

Pe care din căile sus indicate speră că se pot strînge rîndurile?

Pentru-că a striga într'una „să ne strângem rîndurile“ de oare-ce „indiferența publicului e atât de mare încât nu se mai interesează nici măcar de procese de presă“, — cum scrie „Tribuna“ în numărul seu dela 3 Aprilie n., a voi să trezești interesul publicului nemilos numai cerîndu-i să aboneze foaia, ca și când abonarea ar fi esența cauzei naționale, ierte-ni-se, dar' noi așa credem, *accasta nu e politică*, ci cel mult vaietul ziaristilor, cari după ce n'au mai putut să o ducă la „Dreptatea“ și cu „Gazeta Poporului“ a „ilustrului“ Dr. I. Gall, cred că vor mântui firma pe care o compromit de atîta vreme...

Ca să poată vorbi în numele comitetului național, cerem „Tribunei“ să ne spună cine mai face astăzi parte din comitetul național? D-nii Dr. D. P. Barcianu, D. Comșa, Nicolae Cristeași Dr. V. Fodor au demisionat irevocabil, deja aproape d'un an și jumătate; d-nii E. Brote și Sept. Albini au fost declarați „trădători“, Aurel Suceiu și Mihail Veliciu n'au mai fost pela comitet d'un un și două luni; Dr. V. Lucaciu n'a mai fost din vară. Ș'atunci însă, când cu împăcarea, n'au fost chemați numai cei din comitet, ci și alții, între cari și moesonyiști, dar dintre cari n'a răspuns nici unul la apelul d-lui Dr. I. Rațiu...

Lucrurile acestea, socot, sunt mai de mare interes pentru public, decât că cine stă în jurul meu, — întrebare pe care „Tribuna“ sub cuvînt că ar dori limpezirea situațiunei, o formulează nu mai știu pentru a cătea oară chiar și în numărul seu de ieri.

Ear ca să tăiem ori-ce discuțiune personală, declar că imediat ce „Tribuna“ ne va asigura, că comitetul național există complectat, că acest comitet își are programul de muncă și un plan de organizare care să îndrepteze relele ce însăși „Tribuna“ le constată în numărul ei de ieri, voi da și eu nu numai numele fondatorilor „Tribunei Poporului“, dar' le voi cere și permisiunea să declar în numele lor — și ei sînt aproape jumătate din membrii cari în conferența dela 1892 au contribuit ca dl Dr. I. Rațiu să ajungă president și tocmai jumătate din membrii delegați români în comitetul naționalităților — că pentru a da dovezi despre iubirea lor de neam, despre disciplina și curagiul lor, și mai presus de toate pentru a contribui la limpezirea situațiunei, — sînt gata a merge la o conferență națională convocată chiar în contra voinței guvernului unguresc.

Ear' acolo, o singură rivalitate admitem: aceea de a accentua nu numai că ținem la programul național, dar' că ne-am și gândit la felul de organizare, prin care programul național să ajungă earăși steagul unor noi lupte bărbătești.

Se vor șterge atunci și impresiile dureroase ce a lăsat în inima atător buni Români nesocotința celor înguști la minte și mici de suflet.

Cei dela Sibiu să iasă deci pe teren sănătos, terenul național, unde se împune prin fapte.

De vorbă, șgomot și invective, socot că lumea-i sătulă.

Rusușii Șiriani.

Din parlamentul român. În ședința dela 21 Martie v., în cameră dl B. Iepurescu a întrebat pe dl președinte al consiliului și ministru de externe ad interim, dacă ține să închidă zilele acestea camerele față cu știrile alarmante ce sosesc din Peninsula Balcanică? Dacă guvernul va răspunde afirmativ, dl prim-ministru e rugat să spună parlamentului de ce natură sînt fortificațiile ce ridică bulgarii la Silistra și dacă guvernul e destul de bine înarmat pentru a face față ori-cărei eventualități?

Dl Aurelian a răspuns că închiderea parlamentului depinde de înșeși camerele; dacă se vor termina toate legile importante, cari trebuiesc votate, neapărat că corpurile legislative vor fi închise. Cât privește situația internațională, nu există nimic îngrijitor și liniștea statului nu e de loc amenințată. Agentul diplomatic român din Sofia nu a comunicat încă nimic, care să dea dreptul la îngrijiri serioase.

Badeni rămâne!

Crisa ministerială din Austria este rezolvată: Badeni rămâne! Și rămâne cu el întreg ministerul, pentru-că colegii cari 'i făceau greutăți din cauza chestiei naționalităților, s'au resgândit, după ce întăiu s'a resgândit și partidul marilor proprietari (ziși constituționali)...

Ceea ce i-a făcut pe marii proprietari să declare, prin presidentul lor baronul Ludvigstorff, că vor sprigini guvernul cu excepția chestiunei limbei cehe, din care însă nu și vor trage consecvențele, — este teama ca Badeni să nu și caute sprigin numai între clericali...

Din parte-le Cehii au declarat, că dacă cabinetul le face concesia privitoare la introducerea în oficii a limbei cehe, îl vor sprigini și ei.

Nu e deci motiv să se compună un alt cabinet.

Interesant e pentru noi, că în decursul rezolvării acestei crize la Viena s'a accentuat ca să nu se incheie defnitiv dualismul cu Ungaria, ci numai un provisorat p'un an!

Dacă aceste tendințe se vor accentua în Reichsrath, monarhia va trece printr-o criză dintre cele mari.

EXPLOATATORI...

(S. g.) Afacerea de incompatibilitate cu care s'a ocupat, mai zilele trecute, casa deputaților din Budapesta, varsă o lumină foarte stranie asupra moralității politice în Ungaria.

Mai mulți deputați guvernamentali au fost dați pe față că stau cu guvernul în raporturi de gheșeftărie. După lege însă asemenea raporturi nu sînt compatibile cu calitatea de deputat. Casa deputaților a fost deci avisată să se pronunțe și s'a pronunțat: că respectivii onorabili sînt... vrednici de a face parte din parlamentul unguresc.

Nu ne miră aceasta soluțiune ce s'a dat afacerii pomeniților deputați, implicați în daravera loteriei de clase. După-cum stau lucrurile astăzi în fericita Ungarie, nici nu s'ar fi putut ca Dieta să nu-i spele de toate păcatele. Căci dacă 'i-a luat sub scutul seu și 'i-a reabilitat, a făcut-o dintr'un interes foarte explicabil de conservare proprie.

Deputații din chestie n'aveau decât să strige colegilor săi: Cine se știe curat de păcatul ce ni-se impută nouă, să ia piatra și să ne lovească! Și puteau fi siguri, că multe pietri n'o să sboare asupra lor.

Un parlament compus așa cum se compune astăzi parlamentul unguresc, nici că poate fi prea rigoros în asemenea chestii. Căci atunci și-ar tăia singur craca de sub picioare. În adevăr, dacă ar fi să se aplice cu strictetă principiul incompatibilității, câți deputați ungurești ar mai rămânea necontestati?

Nicăiri ca în Ungaria calitatea de deputat nu este privită și căutată ca o basă sigură, de pe care se pot cu cel mai mare succes angagia o mulțime de afaceri mai mult sau mai puțin lucrative. Cu deosebire poziția de deputat guvernamental este aproape sinonimă cu antreprenor.

Când se dă câte o concesiune de drum de fer, totdeauna vom găsi câte unul sau mai mulți deputați în fruntea concesionarilor. Consiliile de direcție și administrație ale băncilor, stabilimentelor industriale și miniere sînt pline de fruntașii parlamentului.

Întreprinderile, construcțiile și furniturile statului când nu se dau direct parlamentarilor, se dau capitaliștilor ovrei, prin mijlocirea acestora în schimb pentru onorarii de multe ori fabuloase. Nu de mult s'a descoperit, că un deputat guvernamental: fiind și avocat, a mijlocit unui Ovreu întreprinderea vînzării biletelor de intrare la expoziția millenară, pentru care „serviciu“ și-a asigurat în chip de onorar o avere întreagă.

Comisarii guvernului pe lângă societățile pentru regularea fluviilor și la alte ocazii de de acestea, de regulă foarte mănoase, sunt mai totdeauna luați dintre deputații guvernamentali.

Dar' nici cei din opoziție nu sînt tocmai puritani în aceasta privință. D. p. strașnicul Ugron Gabor a fost concesionarul tuturor căilor ferate câte s'au construit în Sécuime.

Horvath Gyula a fost comisarul guvernului pentru reconstruirea Seghedinului după inundarea cea mare și a stat multă vreme în fruntea întreprinderii exportului sării ungurești în țerile balcanice, așa că e foarte probabil că detragerea acestor favoruri de către urmașii dlui Tisza Kálmán, la „convins“, când trecuse în tabăra conte

lui Apponyi, că partidul liberal nu mai re-pesintă aspirațiile „națiunii“.

Eată pentru-ce atât de rar se pune, în parlamentul ungurească chestia incompatibilității, și și când se pune, se rezolvă în favorul celor bănuți. Pentru-ce să-i zică dracu porumbea, când el este mai negru decât ea! . . .

Se vede că în lumea politică ungurească s'a făcut convenția tacită că este permis legiuitorului a se îngrijii, din înalta sa poziție și cu ajutorul ei și de propriile sale trebușoare. Moralitatea politică ungurească o permite fără doar și poate.

Eată însă și explicația, cum se face de în Țeara-Ungurească, cu tot sistemul constituțional-representativ, un partid se perpetuă pentru vecie la cârma țerii. Foarte simplu. Majoritatea ungurească nu susține un principiu, un program, ci susține guvernul. Nu pentru-că în fruntea lui este Tisza, Szapary, Wekerle sau Bánffy, ci pentru-că este guvern, și numai guvernul este în poziție de a împărți favorurile și beneficiile, în vederea cărora deputații ungurești își cheltuiesc banii și energia ca să parvină la câte un mandat de deputat.

De aceea vedem că în viața publică ungurească capătă o aplicație atât de stranie proverbul românesc: Apa trece, pietrele rămân. Ministrii vin și se duc, intră chiar în opoziție, dar majoritatea guvernamentală, „mamelucii“ rămân, tari și bine înche-gați și își fac trebușoarele înainte.

Pentru-că această majoritate nu este condusă de interesele țerii, sau de convingeri politice, ci în prima linie de interesele particulare ale celor-ce o compun. Pentru-că nu este un partid politic, ci ori-cum ne vom exprima de urban — nu-i putem zice alt-cum, decât asociație de exploatare.

Porunca Împăratului.

„Viener Zeitung“ dela 6 Aprilie n. publică autograful pe care M. Sa Împăratul l'a adresat contelui Badeni.

Eată ce spune M. Sa contelui:

„Nu primesc demisiunea, pentru-că dau importanță faptului ca activitatea unui guvern ales de mine să nu se oprească de greutăți temporare, ci această activitate să fie determinată absolut numai de interesele publice ale statului.“

Cu alte cuvinte, domnii mari proprietari, cu ajutorul cărora s'a susținut guvernul Badeni și căror nu le place concesiile ce contele Badeni face Cehilor, să poftescă a susține și mai departe guvernul... Ear' ca îndoială să nu încapă că M. Sa dorește a da dreptate tuturor naționalităților chiar

Despre spiritism.

(Victor du Bled. — „Le monde moderne“ Martie, 1897)

(Urmare.)

Ați auzit negreșit vorbindu-se de acei savanți, cari, vrând să combată unele boale, pentru-ca să le studieze mai bine, — își inoculează maladia. Fără să am pretențiunea de a-i imita, eu am încercat timp îndelungat să-mi inoculez boala spiritistă, urmând ședințele Societății spiritiste dela Palais Royal, — în timpul din urmă acest domiciliu sacru s'a strămutat într'altă parte.

Permiteți-mi să vă spun ce-am văzut... sau ceea-ce n'am văzut, pe timpul când frecventam adeptii acestei religii bizare. Succesorul lui Allan Kardec, M. Leymairie locuia într'o stradă laterală lângă Palais Royal la primul etagiu; om aproximativ de cincizeci și cinci de ani, mic de statură, cu fruntea foarte dezvoltată, cu ochi nedeslușiți și împăinginiți vorbea cu ușurință și apăsând fiecare cuvânt cu o gravitate sacerdotală. Dl Leymairie, marele preot al spiritiștilor francezi, locuia în apartamentul acesta cu familia sa, două camere mari, cari comunicau, erau destinate pentru întrunirile societății, putând cuprinde peste o

și când „marii proprietari“ nu aprobă asemeni „concesiuni“, se publică în același timp și regulamentele privitoare la introducerea în oficiile statului a limbii cehă.

Unul din regulamente este dat de ministerul de interne, justiție, finanțe, agricultură și comerț. Prin el se ordonă ca autoritățile publice sunt datoare să rezolve actele ce li se adresează și în limba cehă.

Tot așa, procesele verbale și declarațiunile făcute de Cehi la ori-care autoritate din Boemia, trebuie a se lua în limba cehă. Ear publicațiunile oficiale se vor face în ambele limbi ale statului. La tribunalele sentințele se vor aduce în limba în care s'au ascultat părțile (dacă au fost cehi, în limba boemă, dacă sunt Cehi și Nemți la pară, în ambele limbi!). Tot așa se va procedea și la cărțile funduare.

Al doilea ordin se referă la calificarea funcționarilor.

După 1 Iulie 1901 în Boemia funcționari publici numai aceia vor putea fi, cari vor ști ambele limbi ale statului.

Ani de zile, Nemții din Austria n'au vrut să facă nici-o concesie naționalităților. A venit însă acum porunca Împăratului, și eată, Cehii intră în drepturi.

Le va veni rândul și celorlalte naționalități, întâiu în Austria și apoi și în Ungaria. . .

Porunca Împăratului e mare.

Din Dieta maghiară.

— Ședința dela 6 Aprilie. —

O ședință în care au prevalat chestiunile religioase.

Iosif Jagics interpelează pe primul-ministru în privința autonomiei bisericești sârbești și în privința convocării congresului bisericesc.

După-ce arată pe larg neînțelegerile și luptele ce domnesc în sinul acestei biserici, spune că este de urgență a se rezolva odată chestiunea autonomiei.

Bánffy a răspuns că cele mai mari greutăți pentru întemeierea autonomiei sunt însăși certele dintre Sârbi. Guvernul nu este în contra autonomiei, declară însă că „o autonomie cum este a Românilor gr.-or. și a protestanților nu poate promite“... Cât despre congres, M. Sa a încuviințat ținerea lui pe anul 1897. Guvernul a amânat însă convocarea până după-ce se vor termina alegerile croate.

Jagics nu ia spre cunoștință răspunsul.

Bánffy replicând spune: Nu neîncrederea este cauza pentru care nu poate promite Sârbilor autonomie ca Românilor, ci pen-

sută de persoane, alte două conțineau o bibliotecă specială.

Pe ușa de intrare se cetia pe o placă inscripțiunea: „Societate de studii psihologice.“ Într'adevăr că acești oameni se cred cei mai mari psihologi și spiritualiști de chintesență; nu se ocupă numai cu spiritismul, dar' și cu magnetismul, cu telepatia și fac o amestecătură din toate.

În sala de intrare tineri leviți își oferă broșurile mediilor destinate, cartea lui William Crookes, membru al Academiei din Londra, savant foarte erudit care conveni ani întregi cu grațioasa fantomă aeriană a dșoarei Katie King. Nu ești obligat să le cumperi, și curioșii sunt primiți cu cea mai mare curtoasie.

Sălile de ședințe nu sunt de loc extraordinare; o mare bibliotecă cu bustele spiritelor celebre, câteva deseme de artiști spiriști, o masă mare cu obicnuitul postav verde cu toate trebuințioasele de scris; un pian spiriștit și mese spiriștice, tablouri cu inscripțiuni morale: „Faceți bine, iubiți adevărul“.

Cu deosebire trebuie să admiri personalul. Șezzeci până la optzeci de persoane cel puțin, în mare parte și femei. Bărbații aparțin în general comerțului: mici ren-

tru-că și acordarea unei astfel de autonomii a fost o mare greșală.

Bánffy, cel numit „országos hajdu-káplár“, și stupidul parlamentului, eată, critică opera M. Sale și a înțeleptului Eötvös.

Molnár János interpretează în privința mai multor neregularități comise de matriculanți.

Lupta în comitate.

Dela congregația comitatului Albei-inferioare.

În 30 Martie n. s'a ținut în Aiud adunarea de primăvară a congregației comitatului Albei-inferioare. Membri români, au fost 29, dintre cari 15 au fost din Blaș.

La punctul 8 s'a vorbit de un împrumut, care să-l facă comitatul pentru ridicarea de școale de stat.

Fată cu această propunere, dl Dr. Aug. Bunea a rostit un puternic discurs, prin care a combătut-o cu argumente tari și în-tre aplausele tuturor membrilor români. Cu toate acestea propunerea comisiunii s'a primit.

E interesantă observarea vicecomitetului Csató, care a zis, că „dacă ar fi în locul antevorbitorului, și el ar respinge propunerea comisiunii, și dacă totuși nu primește contrapropunerea d-lui Bunea, — o face aceasta numai din complesanță față cu ministrul.“

Prepositul I. M. Moldovan constată, că deși curentul, ce domnește acum în țară e, ca toate să transformeze „über die Nacht“ în favorul unui scop: contopirea naționalităților în cea maghiară, totuși a văzut, că cei-ce sunt adunați aci, nu sunt stăpâniți de boala aceasta, nici nu voesc să lucre spre nimicirea naționalităților. Combate propunerea comisiunii de frica neconfesionalității, care a început să graseze în Ungaria în mod foarte îngrijitor.

După aceea referentul Gáspár observă, că toate acestea nu se țin de obicei; ear' advocatul Dr. Mayr într'un ton bombastic și umflat declară, că nu din complesanță trebuie să fie primită propunerea comisiunii, ci cu „bucurie patriotică“.

Mai vorbește apoi contra protopopul Ivan. Profesorul Fogarasi se declară pentru împrumut.

După acestea să face votisarea Români au rămas în minoritate, notarii români au părăsît sala pe furis rămânând numai notarul V. Barič, din Bucium, care votează cu majoritatea.

Un alt punct interesant a fost chestiunea episcopului gr.-catolic cu limbă maghiară care încă a fost combătută cu multă energie din partea membrilor români.

tieri, amployați, câțiva oficeri pensionați. Ce figuri și ce conversațiune? Un fiziognomist, un romanțier ar găsi subiecte minunate pentru studiul seu. Ochi aprinși neliniștiți, cranii tuguiate ca căpăținele de zachăr, bărbii ascuțite, nasuri încovoiate, un jargon repede, frase apocaliptice și exagerațiuni despre lumea cealaltă, așa că trăesc per tu cu toate spiritele. Îmi aduc aminte că vorbisem cu o damă, care avea și acasă la ea ședințe spiritiste; nimic mai pocit decât să o fi auzit povestindu-ți vișiunile și aparițiunile ei, pe care le mesteca cu teoriile socialiste.

Dar' să nu mă opresc la bagatele.

Ședința începe, dl Leymairie se așează la masă cu mai multe dame și cu un domn care poartă o frisură inspirată, având un creion în mână.

Începe să cetească o rugăciune cu următorul text:

„Ne rugăm de Dumnezeu, care este atotputernic, să ne trimită spiritele bune, să le depărteze pe cele ce ne-ar pute duce în eroare, și să ne lumineze în destul ca să putem deosebi adevărul de înșelăciune.“

„Depărtează spiritele dușmane cu trup, sau fără trup, care ar pute îndrăsnî să facă neînțelegere între noi și a ne depărta dela binefacerea de-aproapelui nostru.“

Și această propunere a fost primită de majoritate, votând în contra ei numai Români.

DIN CLUJ.

4 Aprilie 1897 n.

Stări sociale.—Despărțământul „Astrei“.— Reuniune de cântări. — Alegere sinodală.

Ai noștri, așa se vede, prea s'au îndrăgostit de sublima devisă: „il dulce farniente“ și stagnarea, caracteristicul general al timpului present, a copleșit cu desevîrșire și Clujul nostru. Și câte o rază debilă de interesare, ce se mai ivește ici-colea, abia li-cărește și nu-i în stare a străbate prin noaptea întunecoasă a nepăsării și desintere-sului.

La noi însă nu este această exclusivă urmare a constelațiunii noastre politice, ci e mai mult effluxul pământos a stărilor imposibile sociale de aici. De nu chiar nicăiri, dar în puține locuri vor mai fi existând stări așa anormale și esecționale ca și în Clujul nostru. Nu affi aici trei persoane, des-pre cari cu conștiință curată se poți afirma, că aceștia sunt amici adeverați, un trup, un suflet.

Simțul de independență și revnă să fim toți mari și tari, a produs la noi la cea mai regretabilă anarhie. Altmintrelea nu-ți poți esplica. Unica instituțiune națională ce o avem, casina, de n'ar fi tinerimea, — ar sta goală.

Este însă ceva aci: bêtrenii plătesc, ear tinerii cetesc; ar fi de dorit, ca ambele părți împreună să și semene, să și secere.

Tot așa și despărțământul „Asociațiunii“, există mai mult pe hârtie, decât în realitate. Abia acum le-a succes unor tineri zeloși, ca, folosindu-se de mișcările produse prin modificările dela Sibiu, să pună la cale un curent salutar în acțiune. Au slevat adevăc ideea, care azi este deja primită atât în principiu, cât și în praxă, d'a ține adunările despărțământului prin comunele învecinate, împreunându-le cu producțiuni și petreceri. — În mijlocul tinerimei deja s'au și început pertractările cu privire la programul proximei adunări, care se va ține în comuna Ghereu-Oșorheiul unguresc în primele zile ale lui Iunie. Pân'acum s'au angajat puteri considerabile. Dorim, ca succesul cel mai strălucit să încoroneze aceste porniri laudabile.

Tot pe motive juniale s'au constituit în zilele trecute noua „Reuniune de cântări“, cu scop de a deștepta interes față de coruri vocale și instrumentale.

Dacă s'ar pute strecura vre-unul între noi nu-l lăsa să pătrunză în inimile noastre.

„Spirite bune, cari aveți bunăvoința a veni între noi ca să ne învățați, face-ți-ne ascultătorii sfaturilor voastre, depărtați dela noi ori-ce cugetare de egoism, de mândrie, de invidie și de zavistie; insuffiați, — nerăbdare și bunăvoință pentru semenii noștri, prezenți sau absenți, preteni sau dușmani și face-ți-ne să cunoaștem puterea voastră“.

„Mai rugăm cu deosebire spiritul lui Allan Kardec, conducătorul nostru spiritual să fie de față și să ne păzească.“

„La sfârșitul ședinței rostesc asemenea următoarea rugăciune:

„Mulțumim spiritelor bune, cari au binevoit să comunice cu noi; le rugăm să ne ajute a pune în practică instrucțiunile date și a face, ca fiecare din noi eșind de aici să se simtă întărit în puterea de a face bine și de a iubi pe de-aproapele seu“.

„Dorim, totodată ca aceste învățătură să fie folositoare spiritelor bolnave, proaste sau vițioase, care ar fi fost aici de față și pentru care cerem binecuvântarea lui D-zeu“.

Există de altfel o carte de rugăciuni intitulată: „Rugăciuni și meditațiuni spiri-tiste“.

Urăm viață lungă noiei reuniuni, deși pe semne nu prea avem speranță mare să poată ajunge la liman. Fie ca viitorul să ne dovedească contrarul!

Sub presidiul comisarului consistorial Dr. Elie Cristea, secr. metrop. s'a efectuat azi scrutiniul voturilor în cauza *alegerilor sinodale* pentru acest tract. De introducerea dl. Dr. Cristea cu frumoase cuvinte îndigetează la însemnătatea constituției bisericești noastre autonome, îndeamnă apoi poporul la bună înțelegere, la perseverență în legea străbună și la respectarea legilor, instituțiilor și cinstitelor fețe bisericești. Au fost aleși d-nii *Dumitru Comșia și Leontin Simonescu* din Sibiu.

—gp.—

In ajunul războiului...

Mai zilele trecute foile ungurești, pentru a dovedi că suntem în ajunul războiului, spuneau, că M. Sa regele Carol al României a fost la minister pentru a se... *pregăti!*

Despre această vizită la ministerul de război, „*Liberatul*” scrie:

M. S. Regele, însoțit de adjutantul de serviciu, a mers la ministerul de război pentru a inspecta marele stat major al armatei, precum și celelalte direcțiuni din minister.

La sosire, Suveranul a fost întâmpinat de d-nii generali de divizie: A. Berendei, ministru de război; C. Barozzi, șeful marelui stat major al armatei, și M. Vlădescu, șeful casei militare a Majestății Sale, precum și de dl. colonel Tătăreanu, secretarul general al ministerului de război.

Dl. general C. Barozzi a dat raportul, și a condus pe Majestatea Sa în biroul său, unde a prezentat Majestății Sale pe toți domnii ofițeri de stat major prezenți.

D'aci Majestatea Sa a trecut prin toate birourile din direcțiunea marelui stat major, unde a cercetat cu de-a măruntul toate lucrările efectuate, precum și acele în curs de execuție, și unde a binevoit a da înalta sa hotărâre asupra multor din interesantele lucrări ce i s'au prezentat.

În urmă, Majestatea Sa a vizitat celelalte direcțiuni din minister, adresând diferiților directori și șefi de birouri cestiuni privitoare la serviciile respective.

La orele 12, Regele, terminând inspecția, a pornit dela minister, salutat de d-nii generali cari l-au întâmpinat la sosire, înapoinduse la palatul regal.

După rugăciune dl. Leymairie cetește credincioșilor noutățile interesante din Franța și străinătate.

Unuia i s'a arătat o flacăra, care negreșit a fost sufletul masei; — o damă istorisește alte vedenii avute, al treilea spune despre un mediu distins din Londra, care a avut rezultate ne mai pomenite.

După aceea încep experimentele: presidentul se adresează către damele și domnul, cari stau cu el la masă să scrie, sau să deseneze ceva spiritist. Aceste persoane încep să scrie și să deseneze, spiritele îi inspiră și le conduc mâinile. În câte-va minute spiritul desenator a terminat o schiță oare-care. Nu-i vre-un lucru de Doamne-ajută, dar toți îl admiră și se minunează. Am văzut pictori în atelierul lucrând într'un sfert de ceas câte un tablou de valoare, mai mult, într'un café-concert am cunoscut un artist care în două minute făcea desenul unei persoane cunoscute, sēmănând destul de bine.

După aceea se citesc lucrările scripturistice, toți esclămă cu mare admirație: „Ce spirite distins?” etc. Într'una din zile n'am putut să mă opresc a nu întreba pe vecinul meu: „Cum se face, că spiritele dictează lucruri atât de mediocre? De

NOUTĂȚI

Arad, 7 Aprilie st. n. 1897.

Paragraful cu pricina — a căzut. Comisiunea justițiară a camerei maghiare, în ședința sa din 5 Aprilie n., s'a ocupat mult cu proiectul de lege despre judecătorii curților cu jurați, care atât de mult preocupă opinia publică maghiară. Referentul comisiunii a criticat aspru mai ales §-ul 35 al proiectului, în care i-se dă guvernului dreptul de a suspenda prin ordinațiune activitatea curților cu jurați din anumite ținuturi ale țării. Asupra chestiei s'a lăsat în comisiune o discuție lungă, după ceea-ce ministrul de justiție Erdély a declarat, că pentru linișțirea opiniei publice, retrage din proiect §-ul 35. Această declarațiune ministerială a produs mulțumire generală în sfatul patriotice comisiuni.

Cuota. Comisiunea aleasă de camera maghiară pentru pertractarea cuotei, în ședința sa de ieri s'a constituit deja, alegându-și president pe Széll Kálmán, ear' de referent pe Dr. Falk Miksa.

Alegerile sinodale. În cercul *Giudei* au fost aleși deputați pentru sinodul eparchial din Arad domnii Dr. N. Oncu și Dr. G. Popovici (advocat în Chișineu); în cercul *Chișineului* domnii M. Veliciu și T. Ceantea; în cercul *Incului* domnii G. Feier și P. Rozvan; în cercul *Lipovei* domnii Dr. G. Popescu și Const. Crăciun; în cercul *Vingei* domnii G. Ardelean și V. Babeș; în cercul *S. Miclăușului mare* domnii Dr. Nestor Opreanu și I. Suciu.

Spre știință. Ni-se scrie, că cei dela „organul autorizat” din Sibiu au publicat „desvelirile” a doua-ora fără autorizațiunea dlui A. C. Popovici, care condamnă ori-că tendență de a produce certuri și e doritor ca între Români să domnească pace și frăție.

Apărarea dreptului de stat boem. În ședința municipală a orașului Praga, deputatul *Czernohorsky* a atacat prin cuvinte foarte aspre pe deputații boemi social-democrați. Între altele el a zis, că: ceea-ce social-democrații boemi comit în contra dreptului de stat boem, până acum numai cei mai fanatici dușmani ai poporului ceh au cutezat s'o facă. Poporul ceh — zice el mai departe — în ceea-ce privește dreptul de stat boem a fost totdeauna și va fi,

ce n'a eșit vre-odată o lucrare deosebită dela D-Voastră? De ce sânt versurile sau proza, tot-d'auna marcate de individualitatea celui ce le scrie? Nu vedeți, că oricare jurnalist mai espert scrie câte 3—4 pagini într'o jumătate de ceas? Mi-se răspunde numai cu cuvintele: Dacă n'ai credință? Bine, eu am venit aici numai ca curios, care vrea să fie convins, am dreptul să mă îndoiesc ca Toma. Imi dați o mulțime de principii, pe cari nu le pot cuprinde, pentru-că din toate minunile, de care am vorbit, eu nu vîd nimic.

Pe când aceste medii scriu și desemează, sânt alții, cari se grămădesc în giurul mediilor dela mesele spiritiste în salonul lateral. Sânt invitat și eu să mă așez la o mică măsuță rotundă foarte ușoară, pe care mi pun mâinile. După o rugăciune către spiritul mesei, mi-se propune să mă gândesc la o persoană decedată dintre amicii mei sau din familie. „M'am gândit”, răspunsei: „Foarte bine. Iubite spirit ești dispus a răspunde Domnului?” Masa s'ridică și lovește de două-ori cu piciorul, cioc, ceea-ce însemnează da. Așadar' iubite spirit, îți vom pune o întrebare. Vom pronunța toate literile alfabetului și tu mă vei opri când voiu ajunge la prima literă a cuvântului. Foarte grav zise: A. B. C.

fără deosebire de partid, de un gând și de o simțire și se va lupta pentru aceasta atât cu dușmanii externi, cât și cu trădătorii din lăuntru țării. Este în primul rând datorită slavei Praga, de a face front așa-numitei munci herostratice a deputaților cehi. Consiliul comunal a primit apoi unanim proiectul de rezoluțiune al lui *Czernohorsky*, care condamnă pe toți aceia, cari voesc să jertfească dreptul statului boem.

Pocăit. Ni-se scrie din Brașov: „Profesorul român, a cărui transferare o ceruse guvernul pentru-că luase cuvântul în afaceri municipale, dar' pe care consistorul îl susține cu laudabilă râvnă, probabil pentru a înlesni consistorului situația, a eșit Sâmbătă într'u întâmpinare ministriilor unguri Daniel și Iosipovics. El singur dintre toți Românii brașoveni!... Și așa guvernul probabil nu va mai stăru pentru transferare, e scăpat astfel și „directoratul” și nici în „triumvirat” nu va fi vre-o scădere... Cum rămâne însă treaba cu... cinstea?”

Sesorul duelurilor. Redactorul ziarului „*Hazánk*” *Korbuly József*, a avut deja un duel cu pistol cu *Halász Lajos*, redactorul foii „*Szabadság*” din Oradea-mare. Causa acestui duel a fost un articol „*Jager Mari a presei*”, publicat de Halász în foaia sa, în care a atacat de tot aspru pe *Korbuly*; distanța între duelanți a fost de 25 pași. Au împușcat numai odată. Halász n'a nimerit, ear' pistolul lui *Korbuly* nici nu s'a descărcat. Contrariu s'au împăcat. Redactorul lui „*Nemzet*”, *Gajari Odön*, care are și el un duel cu *Korbuly* și-a numit deja martori noi. Unul dintre foștii secundanți ai acestuia, deputatul *Molnár Béla*, a provocat pe foștii secundanți ai lui *Korbuly* pe *Krettnér* și pe *Kacziány!* *Fernbach Károly* din Szakálház a duelat cu Dr. *Szinger*, medic în Buziaș. Duelul a fost cât se poate de sângeros. Cest din urmă a fost greu rănit la cap. *Halász Zoltán* din Jászberény, un veterinar de 22 ani, a avut un duel american, care nu l-a costat decât numai viața.

Spiritul timpului. De o știre senzațională se vorbește acum în Viena.

Copila minoreană a deputatului vienez *Kronawetter*, a fost furată dela părinți de un ofițer. Unii zic, că copila însăși ar fi fugit la Oradea-mare, unde s'a întâlnit cu iubitul său.

Poliția a prins deja pe o femeie, care este bănuțată, că ar fi corupt pe nenorocita copilă.

D. E. F. . . . Deodată se ridică masa deoparte. este G? zise mediul — Nu! Atunci vom începe earăși din nou, poate că este distrus spiritul sau are ceva în contra dumitale. Câte odată o nimereste, fiind câte o damă mai nervoasă, ridică ea însăși masa când începe litera potrivită cu numele persoanei. Cu mine știu că n'a reușit nici-odată, și n'am văzut nici-odată să se ridice mese mai mari, de ce nu se ridică masa congreselor diplomatice? Cu privire la scepticismul meu, reproduc un pasagiu dintr'o scrisoare a lui *Merimée*, unul din favoriții curții dela Tuilleries sub Napoleon III, care era indignat de înșelătoriile ce le făcea Hume la curte, se exprima:

„Nu crez în spiritele care ciocnesc în mese. În tinerețele mele am studiat magia, am dat de noroc și multe prorocii s'au a-deverit. Am prorocit împărătesei că se va înălța pe un tron, am prorocit nașterea unui prinț imperial. Am sucit mese, ba și capul unei tinere guvernante, dându-i consilii potrivite prin magie, și tocmai din cauza aceasta nu crez în spirite.”

Maria Baiulescu.

(Va urma.)

Bibliografie. A eșit de sub tipar: „*Acte și documente relative la Istoria Renașterii României*, publicate de *Dimitrie A. Sturdza* și *C. Colescu-Vartie*. Volumul VI. Partea II, cuprinzând: *Divanul ad-hoc al Munteniei din 1857*, și *Comisiunea europeană din 1857-58*. Pretul 10 lei. București, Institutul de Arte grafice Carol Göbl.

Învitare la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe al doilea trimestru la

„TRIBUNA POPORULUI”

Condițiunile de abonament, însemnate și în fruntea foii, sunt cele următoare:

În Monarchie:

Pe un an . . . . . fl. 10.—
Pe 1/2 an . . . . . „ 5.—
Pe 1/4 an . . . . . „ 2.50
Pe o lună . . . . . „ 1.—

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . . . franci 40.—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru popor, cu 1 fl. 50 cr. pe an, având o întindere de 8 pagine: cele 4 pagine ale foii de zi, plus un adaus poporal de 4 pagine.

Domnii cari se abonează la foaia de zi cu 10 fl. pe an, nu au să mai plătească nimic pentru adausul poporal dela numărul de Dumineca.

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI”.

Posta redacțiunii.

Sph. Au mers deja două.

ULTIME ȘTIRI

Atena, 6 Aprilie n.

Fiind serbătoare națională, orașul e pavosat. Pe străzi public imens. Se împart manifeste cari se termină: „*Să trăiască resoul*”. E un spirit războinic pretutinden și se așteaptă ca guvernul să nu mai amâne declarația de război.

Sunt temeri, la caz contrar, că se vor face conspirațiuni revoluționare.

Larissa, 7 Aprilie n.

Principele de coroană, comandantul trupelor, a dat un ordin de zi, în care spune soldaților să-și suprimă ori-ce avânt național, care ar pute să se manifeste sgomotos și cu rele urmări.

S'a oprit d'asemeni să tragă salve în apropierea frontierei. Aceasta pentru a se încunjuura ori-ce incident neplăcut cu Turcii.

Comandanții trupelor mohamedane d'asemeni au dat ordine pentru abținerea dela ori-ce acte cari ar pute să precipite o ciocnire.

Canea, 7 Aprilie.

Colonelul *Vassos* a comunicat amiralilor marilor puteri, că pe insurgenții, cari au împușcat asupra trupelor internaționale, îi va executa.

Atena, 8 Aprilie.

Pentru blocarea Pireului, portul capitalei, s'au luat deja toate măsurile.

O agitațiune de nedescris domnește. Populația și presa cere ca drept răspuns la blocare, Grecia să declare război Turciei.

Redactor responsabil: Ioan Russu Știrianu.

O specialitate naturală neprețuibilă

este apa minerală alcalin-accidă bicarbonată

Isvorul „Matilda“ de Bodok

care după experiențele făcute la mai multe facultăți de medicină s'au dovedit ca o apă medicinală prea efecace și plăcută mai ales: la conturbări de mistuire, maladiile stomacului, a rinichilor, a beșicii udului și ale organelor respiratoare etc.

BORVIZ DE PRIMUL RANG

care prin limpezitatea sa rară și prin conținutul seu mare în acid carbonic natural de un gust prea plăcut, va îndeplini chiar și pretențiunile cele mai delicate, ca cum nici o altă apă minerală.

Deposît în Sighisoara și Alba-Iulia.

la domnul I. B. Misselbacher sen., Cluj: Szegesvary és társai
Deva: Balog Gyula, Orăștie: Németh János; în Brașov de-
posit propriu strada Căldărarilor nr. 68, și se poate comanda
și de adreptul dela administrațunea subsemnată.

Cu toată stîma

Administrațunea isvorului „MATILDA“:

Josef György,

(comit. Hâromszék). Bodok. (Transilvania).

31— [7]

IULIU FEJER

LA
„CÂNELE ALB“

ÎN ARAD
strada bisericeii Nr. 1.

[20] 8—10

Negutătorie de mărunțișuri

precum: poame uscate, vâpșele, sîmînte ape minerale etc.

Are onoare a-și recomanda magasiua s'a de: zăhar, cafea, orez, macarone italiene, din țerile interne și externe, etc. etc.

Poame meridionale: Malaga smoechine-sultan, etc. etc.

Carneturi afumate de tot soiul de cel mai în gust

Cașuri: Imperial de Limburg, din valea Emen, strachino groier etc.

Thee: adevărată de Londra, caravan, pecco, suhong, mandarin, oronge, mărgele, cong, imperiale și de Victoria amestecate.

Rum echt Ananàs, Iamaica, Cuba și Damarare și champagne franceze și din țerile interne: Vinuri, cognac-uri, liker-uri vin bun dela firmele cu cele mai bune renume: Carol Andrényi și fiu și A. Ielics & comp. oleu în de Aix, Nizza, Imperial lu-
mini, petrolen american, obiecte de economie cu prețurile cele mai moderate.

Comandele pentru provincie se execută atât prin postă, cât și prin căile ferate, grabnic și punctual.

Chemice se curătesc: tot soiul de vest-
minte bărbătești, femeiești și pentru băieți (ori-
cât de bogat decorate ar fi, fără a le desface),
uniforme, paltoane, satie de bal, cravate, tepichuri,
broderie, perdele, dantele etc. etc., pe lângă
garanță că pe vestmintele curățite de noi
petele de mai nainte niciodată nu vor mai
reapare și că vestmîntul primește o înfățișare
cu totul nouă.

Se vâpșese în ori-ce culoare de modă:
atât în întreg cât și desfăcut costume femeiești
de bumbac, mătasă, carton, vestminte bărbătești,
mantale, materii pentru mobile, perdele cu dan-
tele și tunis etc., garantând menținerea co-
lorilor.

Ciorapi: se vâpșese în ori-ce culoare, pe
lângă garanță, că purtându-i nu-și perd co-
loarea.

Rugăm și pe viitor încrederea onor. public, de până aci.

Cu deosebită stimă

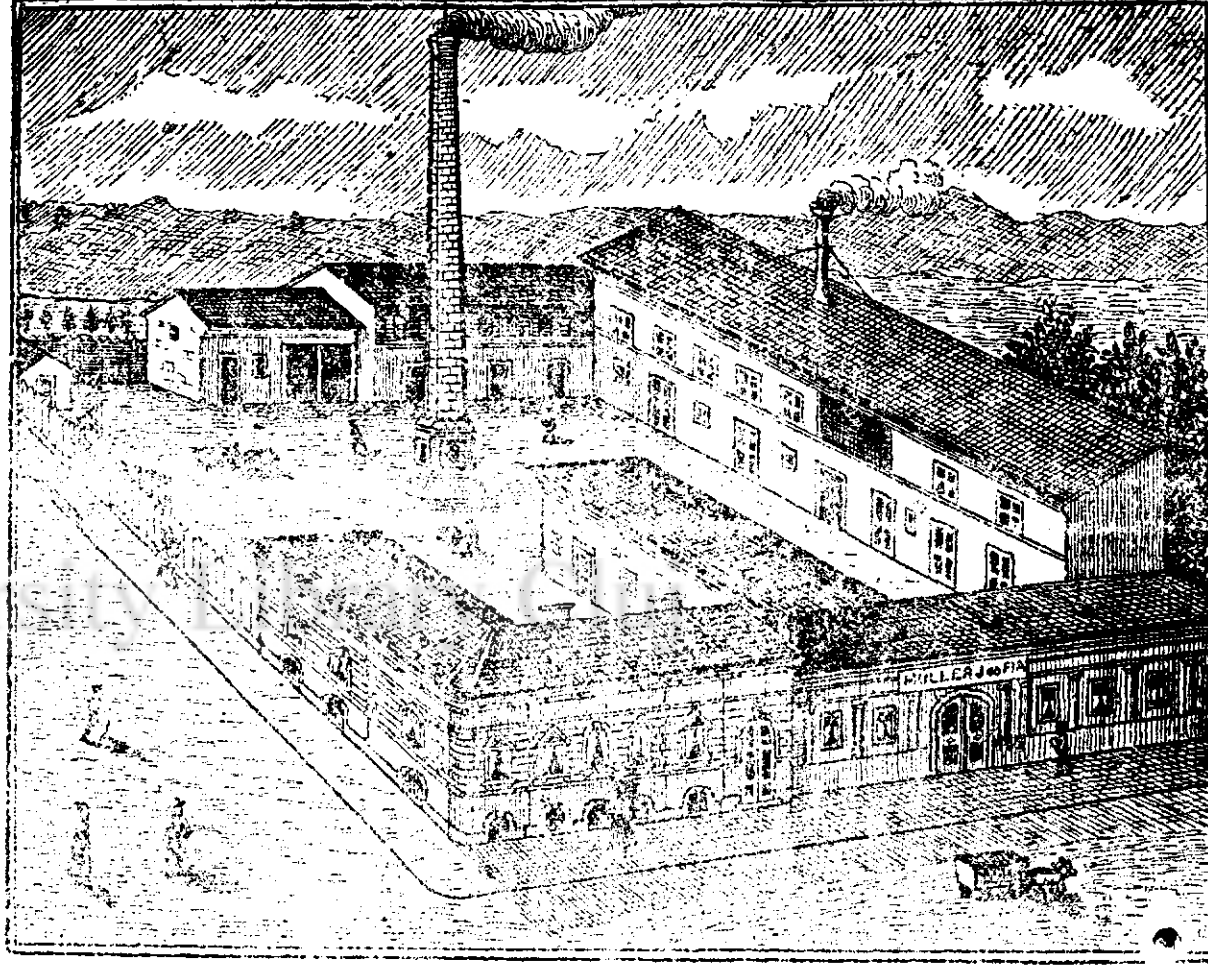
Müler și Fiiul.

[30] 5—10

I. Müler și Fiiul

Fabrică de colorat și curățit chemice stofe și vestminte în Arad

Recomandă în atențiunea onor. public fabrica sa chemică provăzută cu mașini con-
struite după sistemul cel mai nou, și arangiată cu vapor, pentru colorarea și curățirea
de tot felul de stofe și mătasă, pe basa experiențelor câștigate atât în fabricile din țară,
cât și din străinătate.

Construită la 1858

Construită la 1858